


Gedwongen opname en verslaving

Dr Anne Van Duyse - De Sleutel en PC Sint Jan Baptist



- 
- Deel 1: Wet op de gedwongen opname
 - Deel 2: problematisch middelengebruik
 - Toetsing van de wet bij verslaving
 - Geesteszieke
 - Gevaarscriterium
 - Besluit

- *Wet op de
gedwongen
opname*

Wet op de gedwongen opname

26 juni 1990


- deze maatregel kan enkel van toepassing zijn
- Tav een geesteszieke
- Indien zijn toestand dit vereist omdat hij zijn gezondheid en zijn veiligheid ernstig in gevaar brengt
- Of omdat hij een ernstige bedreiging vormt voor andermans leven of integriteit
- En hij niet bereid is tot vrijwillige opname

Criteria van de gedwongen opname

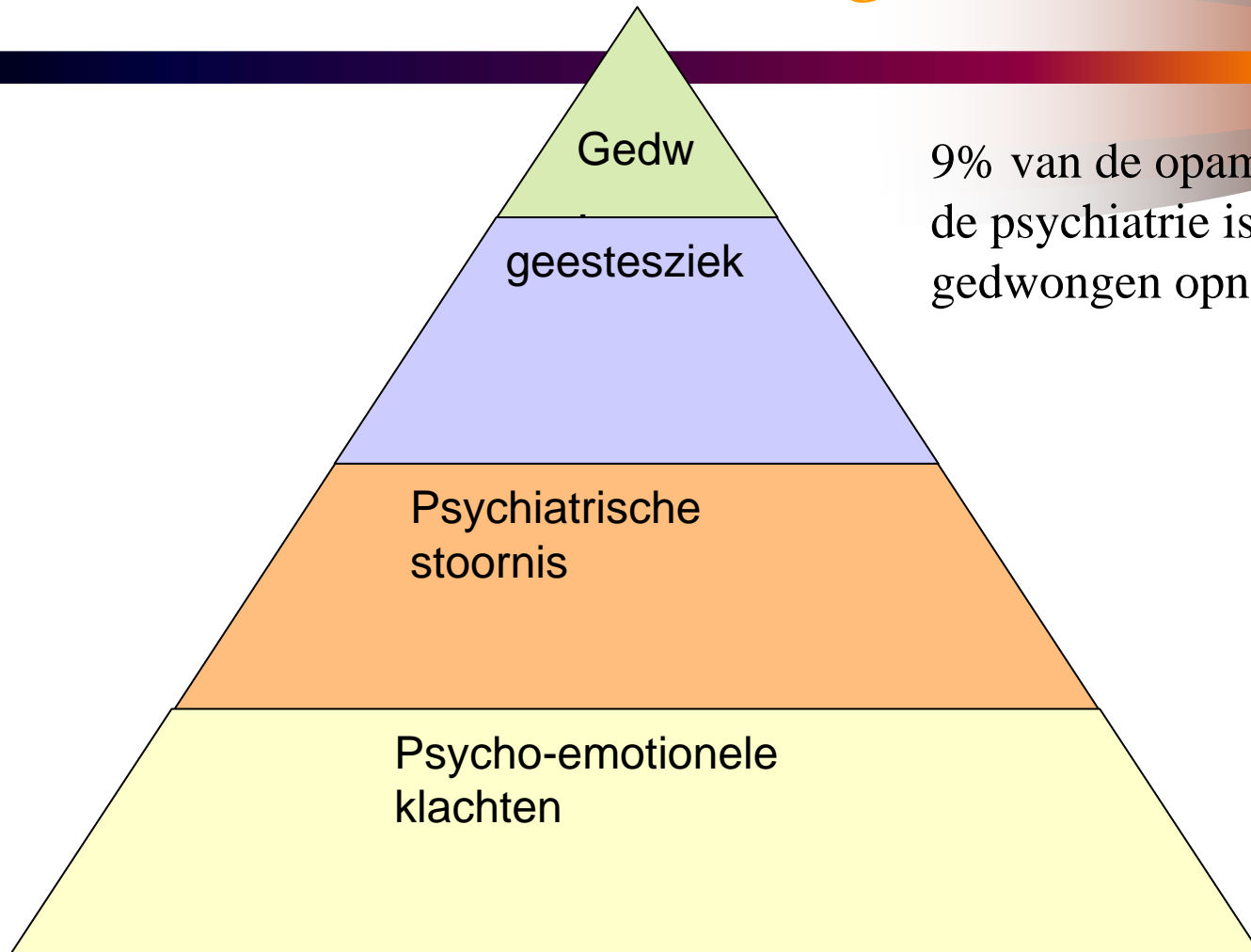
A decorative graphic consisting of a horizontal bar with a color gradient from dark blue to yellow, ending in a large, stylized arrowhead pointing to the right.

Geesteszieke

(Swennen)

- 
- Het abnormaal functioneren van de geest dat voor de betrokkene of ander hinder veroorzaakt en dat klinisch waarneembaar is
 - Afwezigheid van een zelfstandig oordeelsvermogen en het besef van zelfs de meest elementaire daden

Geestesstoornis , geestesziekte



9% van de opnames in de psychiatrie is een gedwongen opname

- *Problematisch*
middelen gebruik
en de
gedwongen opname

Afhankelijkheid/misbruik



- Het middel wordt in grotere hoeveelheden en langere periode gebruikt/onaangepast gebruik
- ondanks de wens of pogingen om het gebruik te stoppen, lukt dit niet *DRANG;controleverlies*
- het gebruik wordt gecontinueerd ondanks de wetenschap dat er lichamelijke of psychische problemen zijn door het gebruik *weten*
- gebruik veroorzaakt schade op relationeel, lichamelijk, professioneel en justitieel vlak *schade*

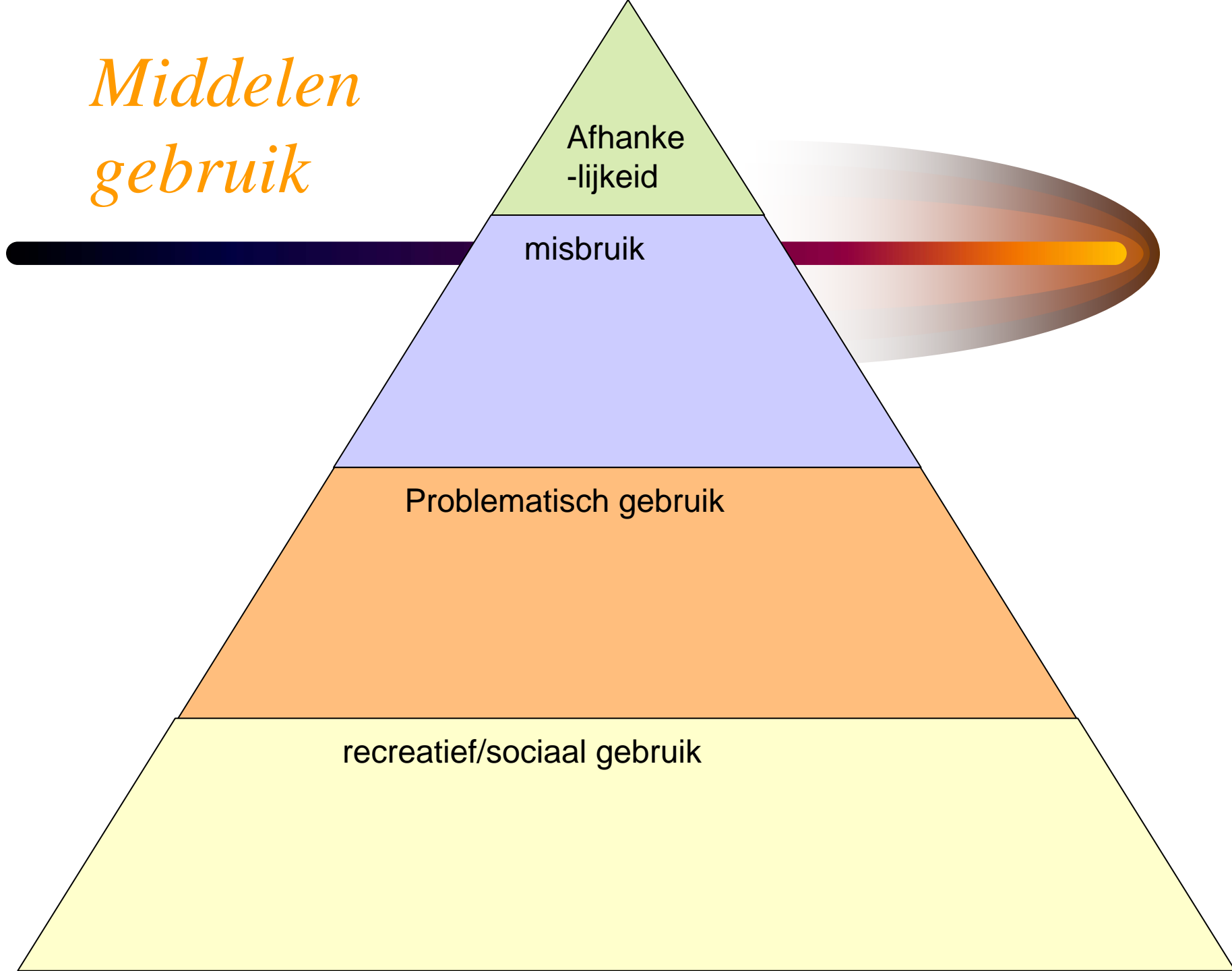
*Middelen
gebruik*

Afhanke-
-lijkheid

misbruik

Problematisch gebruik

recreatief/sociaal gebruik





crimineel gedrag

verwaarlozing

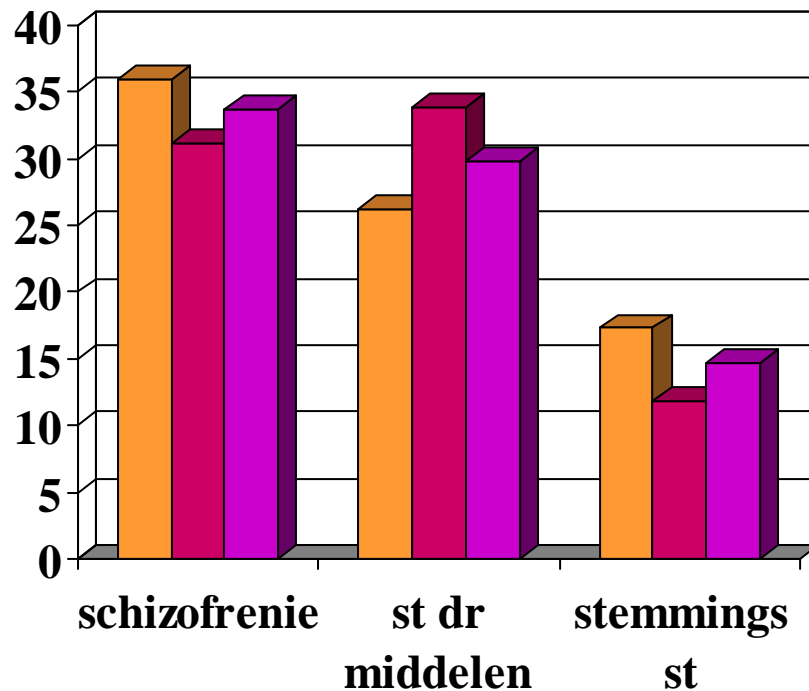
Druggebruik → **drugmisbruik** → **afhankelijkheid** → **dysregulatie emotioneel**

junk gedrag

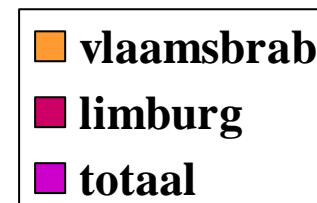
**fysieke
aftakeling**

Hoofddiagnose groepen bij gedwongen opnames

- 1. Schizofrenie en andere psychotische stoornissen
- 2. Aan middelgebonden stoornissen

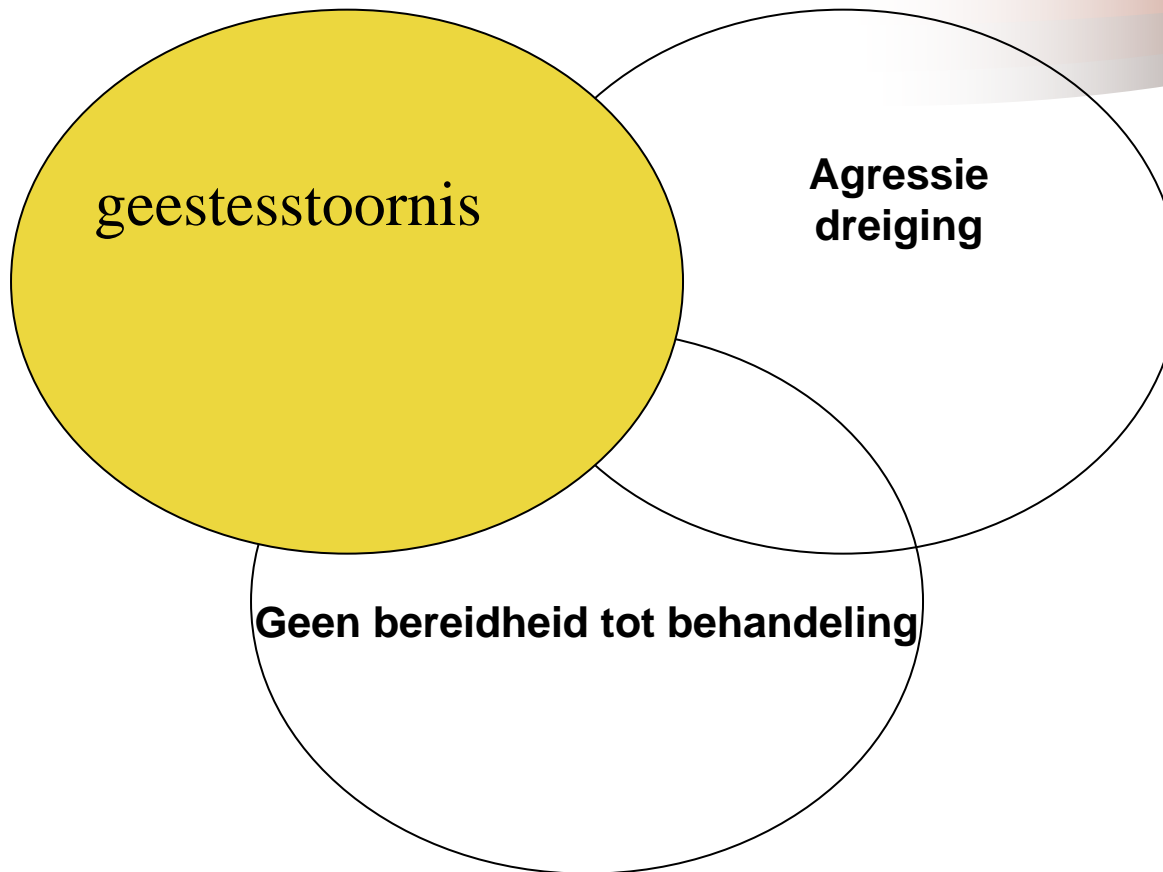


Periode 2001-2003



- *Verslaving getoetst
aan de criteria
van de wet*

Criteria van de gedwongen opname



Is verslaving een psychiatrische aandoening?



JA

9 van de 55 bladzijden in de DSM IV

perspectief van de psychiater

komt verslaving dan in aanmerking
voor een gedwongen opname?

Is middelenmisbruik een geestesziekte

- Middelenmisbruik is geen geestesziekte

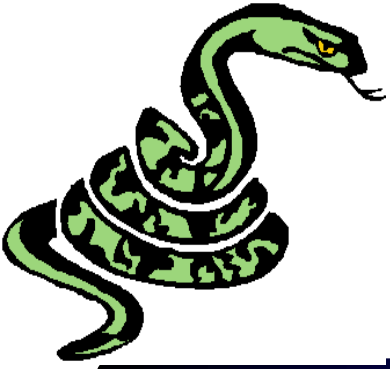


- Middelenmisbruik is wel een geestesziekte

juridische betekenis

Lichte psychiatrische diagnoses

- -> Uitgesloten van het toepassingsgebied
- WEL: Stoornissen met voldoende ernstige gevolgen op het functioneren van de patient (omgeving)
- vrnl : (medische) aandoening die een ernstige disfunctie tot gevolg hebben met controle-verlies over zijn gedrag



- Addertje onder het gras:
 - Ernstige disfuncties in het sociale gedrag worden juist vaak gebruikt om te besluiten tot geestesziekte : agressiviteit, zelfverwaarlozing, gevaarlijkheid

Maw sociale disfuncties op zich volstaan niet : zedelijk, maatschappelijk, politieke of religieuze onaangepastheden

politieke dissidenten

Extreme sociale problematiek volstaat ook niet

gebruikers in het krakersmilieu

Juridische invulling van het begrip geestesziekte

- Psychiatrische problemen
- Controle verlies over zijn gedrag
- Geen keuze, men is onvrij om zijn wil te bepalen
- Geen inzicht om de juiste keuze/ beslissingen te kunnen maken en uit te voeren

Is middelenmisbruik een 'geestesziekte'?

Middelenmisbruik op zich volstaat niet om tot geestesziekte te besluiten, hoe ernstig het middelengebruik ook is.

CRITERIA

- Psychiatrische probleem
- Controle verlies over zijn gedrag
- Geen keuze, men is onvrij om zijn wil te bepalen
- Geen inzicht om de juiste keuze/beslissing te kunnen maken en uit te voeren
- Verslaving ++
- Verslaving ++
- Drang ipv onvrijheid ?
craving
- Besef, ziekte inzicht ?
wel aanwezig,
 - maar ze kunnen er niet naar handelen

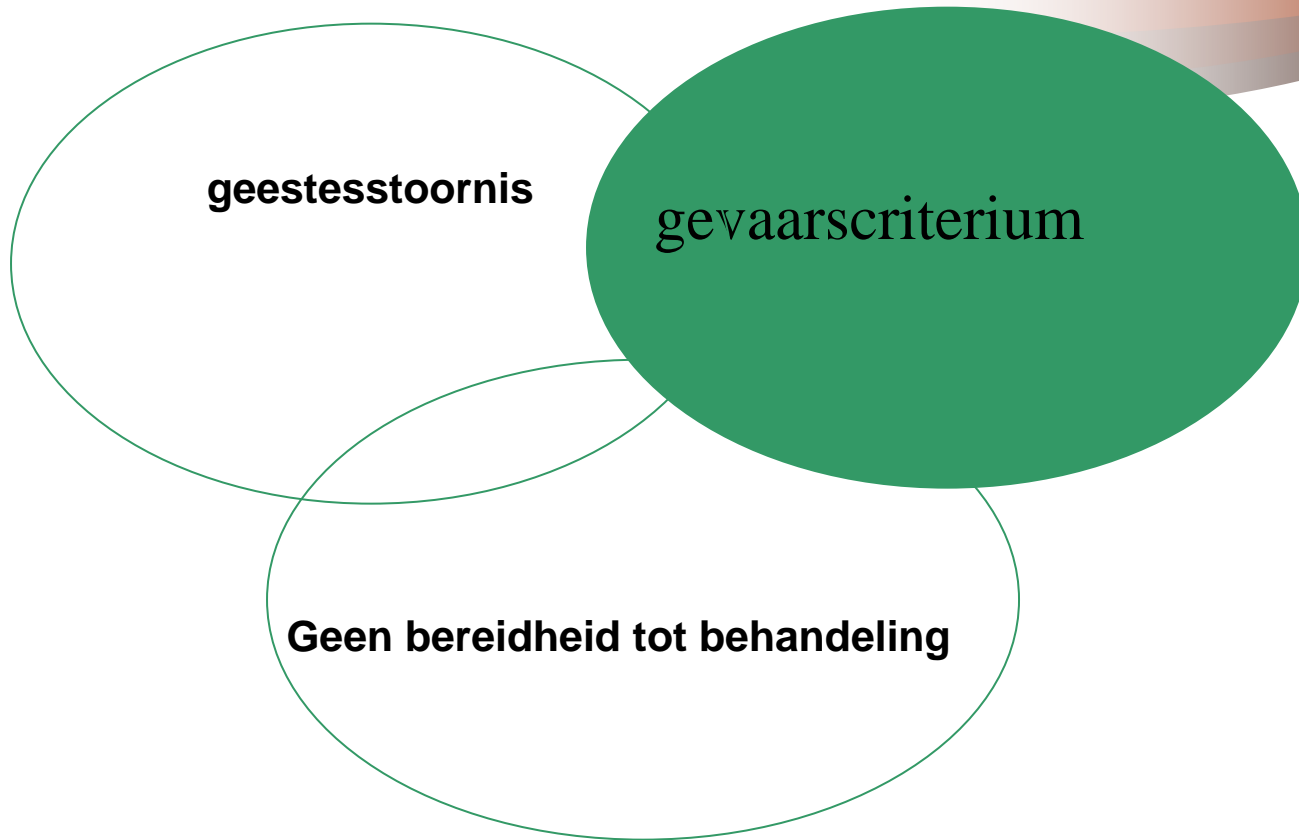
Wanneer is middelenmisbruik een 'geestesziekte'?



- Indien het middelengebruik samenhangt met een andere geestesstoornis
 - En die geeft de aanleiding tot de dwangopname
- Indien het middelengebruik een symptoom is van een andere geestesstoornis
 - En die geeft de aanleiding tot de dwangopname
- Indien er psychische stoornissen ontstaan tgv het pathologisch middelengebruik:
 - Hallucinaties, verwardheid, cognitieve stoornissen, ...
 - En die geven de aanleiding tot de dwangopname

Criteria van de gedwongen opname

Agressie dreiging



Gevaarscriterium

- *omdat de persoon zijn/haar eigen gezondheid en veiligheid ernstig in gevaar brengt*
- *OF*
- *omdat de persoon een ernstige bedreiging vormt voor andermans leven of integriteit*

- gevaar , bedreiging
 - mogelijkheid van gevaar -> preventie
- ernstig
 - actuele, reële mogelijkheid op negatieve, nadelige gevolgen/schade

Gevaar voor anderen

- **Leven of fysieke integriteit**

-> psychische integriteit

– *grens met gedragsproblemen bij druggebruikers*

- *Agressieve daden in een roes*

- *Dealen*

- *Delen van gebruikte naalden*


- **perceptie van (mogelijke) dreiging:**


– onveiligheidsgevoel -> subjectief

– het onvoorspelbare controleverlies over het gedrag

- > het controleverlies moet op zijn minst bewezen zijn

Gevaar tav zichzelf

- *omdat de persoon zijn/haar eigen gezondheid*
 - *EN*
 - *veiligheid ernstig in gevaar brengt*
- 
- *EN: niet enkel het verwaarlozen van de gezondheid/behandeling, maar ook de ernstige onveiligheid*
 - belang van een medische behandeling op zich is niet voldoende
 - **Gezondheid:** ernstige fysieke gezondheidschade
 - Niet : zelfverwaarlozing of maatschappelijk verval
 - Geen vage, verre schade, onveiligheid: DM, verslaving

- 
- **wilongeschiktheid:** de patiënt is niet in staat om een gezond oordeel te vellen over zijn daden en voor zijn behandeling in te staan tgv zijn geestesziekte

causaliteit



- Verband tussen het gevaar en de geestesziekte
- het gevaar wordt veroorzaakt door de geestestoestand
- (onrechtstreeks) causaal verband

dwang versus drang maatregelen in Nederland

- dwangopname is niet aanvaardbaar vanuit juridisch standpunt
- dwang verwijst naar de handelingsonbekwaamheid
- bij de verslaafde is veeleer sprake van drang:
 - de verslaafde kan kiezen uit de alternatieven
 - hij kan deze keuze vaak niet volhouden



- de verslaafde maakt een carrière door in drugs en criminaliteit. Daarbinnen maakt hij/zij keuzes om wel of niet door te gaan
- drugsverslaving is een 'chronische stoornis, gekenmerkt door herval'
 - hulpverlening is geen eenmalige zaak
 - dwangopname werkt niet in op het kernprobleem
- justitiële druk werkt wel: keuze/motivationeel te werken

Besluit: Het middelenmisbruik op zich volstaat niet om tot een geestesziekte te besluiten, hoe ernstig het middelengebruik ook is



- NIET
- niet bij verslaafden die overlast veroorzaken
- niet bij verslaafden die criminele feiten plegen
- Niet bij gebruik dat tot verval leidt

Besluit: Het middelenmisbruik op zich volstaat niet om tot een geestesziekte te besluiten. Uitzonderlijk kan de dwangopname toch van toepassing zijn.

- controleverlies over het gedrag (niet verslavingsgedrag)
- met actuele, reële mogelijkheid op ernstige schade (feiten: herhaalde OD's, ernstige suïcidale dreiging zonder depressie)
- wilongeschiktheid: is niet in staat om een gezond oordeel te vellen over zijn daden en voor zijn behandeling in te staan
- Indien het middelengebruik samenhangt met een andere geestesstoornis die aanleiding geeft tot de dwangopname
- Indien er symptomen ontstaan door het middelen gebruik die aanleiding geven tot de dwangopname

**Rechten van
de patiënt**

**beschermende
maatregelen**





Dank U voor uw aandacht